

НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ С.Х.С.

РОК	Виходза раз у тижњу. Цена на цели рок. 100 Дин. На $\frac{1}{2}$ рока 50 Дин.	Нови Сад	Рукописи и други писма треба послац на адресу „Руски Новини“ Нови Сад, Бојовићева улица бр. 2. — Претплату на Руске-Народне Просв. Друштво Руски Крстур (Бачка).	ЧИСЛО
III.	Властитељ: Руске Народне Просв. Друштво Однинателни редактор Дюра Павич.	петак 1. јануар 1926.		56.

Нашим претплатником Писмо преосв. Владики Дионисия

П. РЕДАКТОРОВИ И ШИЦКИМ ЧИТАТЕЉОМ
„РУСКИХ НОВИНОХ“

С помоцу Божу окончели сце перши рок видавајуци Руски Новини. Пречитал сом кажде число. Радовал сом ше у шерцу кельогод раз сом их читал. Дзековал сом и вше дзекуем Господу Богу, котри допомог подзвигнуц Руске Просвите Друштво, котре започало таку вельку роботу.

Дзековал сом Господу Богу, котри Вас благословел у тим року зос велькима ласкама, да можеце руководзиц перши нашо новини. Яки то труд, кельо притим було роботи, да ше повибера токо, ћо пре наш руски народ добре и

хасновите, то не може пра судзиц ніхто, хто з тим не мал роботу.

Перши рок окончени. Фудаменти положени. У другим року треба усовершиц токо, ћо може буц не було досц добре у першим року. Я прето зос своји страни горячо модлім Духа Святого, да Вас и далей руководзиц и з дна на днень усовершує.

Модлім и шицких паноцох, шицких наших свитских интелигентох, котрих нам Бог дал у красним числу, особено ше обрацам на вельке число наших учитељох и учитељкох, да

Читайце „Руски Новини“

ФЕЛЬТОН

Чежки днї.

Уж даскельо днї дижджикроши. Цали край облечени до шивих шматох: хмарох. Кеди некеди и витор загучи и потреше з облаками на хижки худобнога шумара и угляра Мирка. Шедзи вон у хижки и цошка дума. Дума вон як худобнє жис зос жену и дзецими. Надосц ма лем древа бо у леше бива, та голем ше при огњу и пецу нагреје, кед му уж жалудок часто празни. Но Мирко ше у својим худобству цешел рахуюци, же го ипак Бог не зохаби и, же једнога дња надиду лепши днї и до леса — гу нјому. Так то вон гуторел и жени и дзеци. А и дзеци ше боме досц трапели, бо кажде рано мушели з леса исц до валалу до школи и вше лем о сиру и хлебу жиц. Жаль було

Миркови, кед би вечером провадзел својо дзеци зос школи до дому, и кед би о тим думал. Пущели би му ше по крадзме даскельо слізи, да дзеци не видза, над їх чежку долю. Але дзеци були вше весели и задовољни, а не поносовали ше родичом нїгда. Розвешелел би ше и Мирко, кед би му дзеци дома при вечери приповедали, як добре уча и як їх паноцец и пан учитель знају вецијраз похваліц. У таким часу знал буц Мирко полни задовољства и вше себе при тим думал: Најсце Бог добри! Я ше поносуем на худобство, а ето Бог ми дал блага, же веќшого анї жадац не можем. Мойо благо су мојо дзеци.

Якошик кед дзивче мало звершовац школу, зявели ше по лесох доокола вовки. Мирко провадзел з дварас веќшим опрезом својо дзеци до школи и зос ней.

Но док ше вон на тот бок тельо бриговал, хижа остало без обрани, па зато Миркова жена настрадала. Вошла вона кус вециј до леса за красшим древом и заплацела тоту шмелосц зос животом. Вовки ю розтаргали. Мирко лем по шматох познал, же то його жена, та позберал косци и закопал їх на једно место под стари и вельки дуб.

Апо, дзе наша мац? — питали ше о даскельо днї дзеци.

Ше ми видзи — одвивтал Мирко, — же пошла до варошу.

А кеди же придзе?

То, дзеци, анї я незнам!

Но мац ше вециј не зявела, а Мирко гуторел дзеци, же мац у варошу умарла. Пред шмерцу, же їм одказала, да буду добри, да добре уча и да оца слухаю, а вона їх придзе да кеди опатриц.

И на Ильчи так було

мено дзивчету — остало цале обисце. Школа остало без ней, але ињшак не могло буц, гоч як не було паноцови и учительови по дзеки. Ильча постала мала газдиня при муки, трапези а закеди и плачу оцовоме. Трудзел ше вон, да Ильчу до шицкай роботи упуци, лем да ше не муши знова жениц, да ище баржай не зармуци и так досц зармуци и нещесни дзеци. Так то ишло з рока на рок. Ильча у тим досц подрасла, а сина Штефана дал оцец на школи, бо ше кус однял зос својога худобства.

Мирко ходзел ширцом, уж як му то його звание заповедало, а дотля Ильча у дому газдовала. Но ёй як газдинї пришол тераз и Штефан на карк зос його школами. Кажды тидзень голем рас требало гу нјому пойсц, вше му дацо однесц, орайбац го и оплатиц. А то було у вшеліякай хвилі.

кажди и кажда не лем разширио идею Руского Проститнога Друштва, але и да беру до рук пирко, па да пишу, цо тримаю за добре и за хасновите пре наш народ, пре нашу будучносц.

Тих дњох видал парох Мркун — Словенац — једну златну књижочку под насловом „Каритас“. Любел би сом, да јаки интелигентни човек прештудира туто књижочку, и да ше и у нас на шицки страни започне то робиц, цо тата књижочки препоручује. Організуйме је шицки, бо у тим наша сила, у тим наше спасене.

Радујем је, же сце почали приношиц у јаким чи-

слу незделну евангелију, и кратке толковане. То добре:

Жадам, да доношице и затиден напредок мена сва-тих, яки ше тога тижња празднују. Най нашо людзе знаю, кеди ше слави память поједних вельких святих.

Панови Редакторови јак и шицким читатељем Руских Новинах жичим щешлјово донекац и препровадиц празник Рождества Христовога, у имену Иисусовим започац и препровадиц нови рок.

Най Вас шицких на јаким крочају провадзи благослов Божиј!

Крижковци на празник св. Николая 1925.

† О. Дионисий, владика.

Сербия иже катастра не ма (крим дас 10 општинах), то и зос тим им буде легчайше, за даскељо роки док ше катастри и там не узоря.

ОПАСНОСЦ ОД ВОДИ

Пре диждји, котри ледви престали падац, поједини рики више баржей роџију особено Дунав и Тиса. Опасносц велька пред поплаву указала ше лем спочатку а тераз престала.

ФИНАНСИЈАЛНА ДЕЛЕГАЦИЈА ЗА АМЕРИКУ

Тих дњох одпутовала једна наша делегација зос министром Стојдиновичем до Америке, да там упорядкују вопрос наших душтвох.

ВЛАПЕНИ КРИВИ ЕЗЕРОШКИ

У Градишчи влапели двох фине облечених хлопох, котри сцели пущиц до промету криви банки по 1000 дин. У их коферу найдено за 7 милиони таких кривих банкох. Кед их полиција провадзела до арешту, пошло им за руку сцекнуц. НАСЕЉОВАЊЕ У ЈУЖНЕЙ СЕРБИЈІ

У мало време почне је насељоване јужних пустих крајох у Сербији. Коло 20.000 наших людзох зос Греческай и Мадјарскай, котри оптирали за нашу державу мају је там змесици. Мадјарска влада дала им термин до мешаца јуния, а веџка их, котри је сам не висел, једноставно прејруци.

О ПОЛЬСКО-УКРАЇНСКИМ ОДНОСУ

У нашим отечеству

ПРЕМЕНКА У МИНИСТЕРИЈУ

Министер саобраћај Радојевич, процив кого је ше дуже време водзела борба по новинах розришени своји должности, а на њого место поставени К. Милетич. Випатра, же тога будзе мац и веќших последицих, бо новини пишу, же ше Радојевич будзе бранац, па у теж нагоди ше годни винесц и грубши ствари.

ТИФУС У ЈУЖНЕЈ СЕРБИЈІ

У крайох јужней Сербији коло Скопља појавел је тифус. Похорело је већеј јак 50 особи, од котрих до тераз 4 умари. Власец роби над тим, да је тога страшна хората даље не шири.

Нераз је стало, же було диждју, витру, шнігу — а Ильча шедзи на кочу и з прутом уцина слабога, худога и шлєпога коничка, же би ше дакус пожурел. Нераз је стало, же би мушила коничкови на јаким брежку дац да одихне. Так ше и коничок и вона нахладзели. И коничок загинул, а до Ильчи је кашиљ влапел. Но вона и далей зос любови гу братови доходзела гу њому и доношовала му, цо му требало. Веџејраз би јо Штефан опомнул, да не приходзи, кед гадна хвиља.

Баш је вечар лапал, кед Штефан пришол утрапени зос школи. Нешка указал шицким, цо вон може и зна, па зато достал од пана управителя школи похвалу и подјору у пенјежох. Бул Штефан задовольни, па јак ше навечерал, лежнул до посцелї и сладко заспал. А вонка диждј зос шнігом

турски министер Рушди-бей затримал је даскељо днје у Београду и вијавел, јак ше Турска више баржей ушорије и постава модерна держава. Запровадзени су модерни закони, шмати, парламент, школи и др.

НОВИ ПОРЦИЈОВИ ЗАКОН

Давно очековани порцијови закон конечно готов и находзи је пред владу. По тим закону шицка порција је будзе плација дес од приходох и то 20 проценци. Тот нови Закон зашталапи лем нашо крај, где је катастер, бо је по катастру лем будзе мочи вираховац порција. Понеже

и бурјо падал, аж ше лампи по варошких улицама гасли. Нигде анј живога духа не було видно. Штефанови је шицло, јак ше оцец пред людзми зос сином цеши, а шестра од радосци аж плаче бо зна, же не дармо тельо муки и труду уложела за брата, кед так добре учи. „Дабоме же сце ше не дармо трудзели, бо вам я раз шицко врацим, гибайце гу мне“, скричал Штефан и зобудзел је.

Хто то? — привидзело му је, же хтошка лупка на њего облак.

Цихо!

Хто то? — гнівал је Штефан.

Отвор, брацику!

То ти, Ильча? Та поноци? Чом?

Писал ји брацику, же ци барз нужно пенјежи, па сом ци принесла.

Гибай нука, шестричко злата!

Штефан увед Ильчу до

цеплей хижички, але вона була уж премарзнута и обуй је була премокнута, а и крев почала плювац. Руки је були ягод ляд.

Та не бала ши је Бога, по таким чуду исц? Ша је би себе у такеј нужди уж знал помочи. Ша ти годна туто драгу добре запаметац!

Нич то! Лем кед знам, же при тебе шицко у шоре — одвитовала Ильча.

Штефан дал Ильчи та-кој посцель, уварел је през ноц даскељораз тею, да је зогреје, но шицко було надаремно. Ильча је ніјак не могла уграц, а рано не могла анј стануц. Мушило је з ю до дохтора, а вон је наказал, же муши такој дому, муши је је добре варци и добре до хижки топиц. Бешедовац не шме вельо.

И једнога дња, кед було кус красише и без диждју, послал Мирко коч по Ильчу.

З Ильчу шеднул и Штефан до коча, да је одправи дај до дому. Положел је своје заглаваки и перинку до коча, же би је жима ніч не начкодзела, а сам шеднул коло кочияша.

Гнєтка је обрацал и питаје Ильчи, чи дацо сце, но вона ніч не жадала.

Уж недалеко од дома је Ильча нараз почала таргац, рушац и кашляц, зачверенела је и склопела своје очи на више. Дармо је бочкал и таргал и брат и оцец, вона је не озивала. Штефан незнал цо почац. Та Ильча була једина жена, хтора го сановала, любела и цешела; а тераз, хто је гу њому крашне озве? Найчеже мије тераз — думал себе Штефан — цо почнем? Пејц школи сом скончел, а далей сом не годзен. А плакал и Мирко и пре себе таку долю своје вреднєй дзивочки и газдине, а най-

вельку суму могла добиць от централі. Так ще людзі слухали зос філіалну касу а філіална каса зос централу. Людзі без трошку, на найтуніши камат, на скоро у своім валалу могли ще помагаць зос пожичку.

ЦО ЩЕ СТАЛО С ТИМА КАСАМИ?

По швейцарській війні горе споменути жемі ще одорвали од Мадярської, а таким способом ще одорвали і шицьки філіални каси од будимпештанської, централі.

Медзі філіалними касами було вецеї таких, котри у времі преврату своїй капитал мали пожичено у людзах, т. е. мали го у касі у облігаций і у векслох. Тоти каси хоч им було чечко, але іпак могли, дапаче и мушели дійствоваць и после війни, бо єдни людзі виплацювали облігаций и вексли, а другі заш пожичали пенеж.

Але на веліх місцях людзі повинували шицьки вексли и облігаций, нови пожички не гледали ані улози не вибирали го ч им то каси и нукали. Да вельки пенеж не стої без камату, управительство тих філіалних касох мушело пенеж послац до централу. Тоти каси по преврату не могли дійствоваць, бо их цали капитал бул у централу, с кадзи го и до неїка не можу достаць. Так опі стала и керестурска стара каса.

НА ЯКИМ ТЕМЕЛЮ ЩЕ СНУЄ НОВА КАСА?

По преврату шицьки каси, котри мали уложени пенеж у

Мадярской явіли терашней на- шей влади. Терашня наша вла- да ў єдно зато, да стари каси можу достаць од Мадярской своїм капитал, а друге да обновля таки поттомагайельни каси, як- цо спрэц були, — у Београду основала исто таку централу, як- цо була у Будимпешту. То- га нова централа ще вола: Средишня Земальска Позайміоница. Ей початній капитал состої зос 3,000,000 динарі, хтору суму дала держава на туцу циль.

Тота централа основує исто таки філіалы, як цо були пред тим, о хторых зме горе спом- нули и буду ще звац „Кредитни задруги“. Таңа „Кредитна задруга“ ще снує тераз у Рус- ким Керестуре. Такой на пер- шей догварки значели прёко 100 акцій, дакле осніване уж в осигуране алє потписи, ще далё наставляю.

„Средишня Земальска Позайміоница“, т. е. централа, кредитним задругом будзе да- ваць пеш на 8 процента, а Кредитни задруги своім членам найвецеї по 12 процента будзе пожичаць.

Тей Кредитней задруги може буць членом кажде полнолітне ліцо (муж жена) хто быва у валале дзе задруга постої.

Єдна акція стої 300 дин. Може зме уплациць у мешачним ратама т. в на мешац 12 дин. 50 п. За уписане од каждей акції ще плаці 10 дин. Кажды може значиц телью акцій ке- льо сце.

Потписоване акцій ще кончи на валале.

М. П.

ЗОС Р. Н. П. Д.

Преосв. Владика даровал на фонд Русских Новинох 1000 д. Сердечне подзековане.

П. Яким Колесар, дзияк зос Бачинцох ступел за члена II. класи зос 100 Дин.

На храм Церкви у Бачинцох назберало ще на Просвіту 100 Дин.

Ана Арвай и Ана Еделински зос Пишкоревцох дарovali по 10 Дин.

П. Мих. Папуга ст. зос Петровцох ступел за члена II. кл. зос 100 Дин.

Оглашайце до „Русских Новинох“

ВИШОЛ РУСКИ КАЛЕНДАР ВИШОЛ НА 1926. РОН.

Зос красним содержанием и чтением и зос веліма образками.

ЦЕНА МУ 20 ДИНАРИ.

Нієден руски дом не щмел би буць без нашого руского календара.

Набавиць ще може у каждай нашей парохії, або директно од РУС. НАР. ПРОСВІТ. ДРУЖТВА У РУСКИМ КРСТУРУ (Бачка).

Треба ще понагляць, бо мале число надруковане.

